

Stockholm 2017-06-27

Raziyeh Khodayari

Raziyeh.khodayari@energiforetagen.se

08-677 27 13

Miljö- och energidepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se

Annika Löfgren

annika.lofgren@regeringskansliet.se

Energiföretagen Sveriges remissvar till ”Remiss av utredningen om Styrmedel för att förebygga uppkomst av avfall i syfte att främja en cirkulär ekonomi, dir. 2016:3”

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige delar utredarens uppfattning att klimatet bara är en del av en större utmaning och att majoriteten av de negativa miljöeffekter vi ser beror på annan materialanvändning än den fossila energin. Vi delar utredarens uppfattning att merparten av de material som används idag förlorar sitt ekonomiska värde och blir svåra att nyttiggöra och i många fall slutar som miljögifter för människor och natur.

Klimat, miljö och resurseffektivitet bör vara i fokus

Utredningen har valt att fokusera på styrmedel för att främja återanvändning av konsumentprodukter och styrmedel för att öka konsumentprodukters nyttjandegrad och livslängd. Det betyder att styrmedel för ökad materialåtervinning inte har prioriterats i utredningen utan fokus i del 2 av betänkandet har helt legat på styrmedel för att förebygga uppkomsten av avfall.

Energiföretagen Sverige välkomnar utredningens förslag att samhället bör fokusera på åtgärder längst upp i avfallshierarkin eftersom det är med hjälp av dessa åtgärder man kan åstadkomma de stora klimat-, miljö-, och resurseffekterna som ligger i samhällets mål och regeringens kort- och långsiktiga planer.

Energiföretagen Sverige håller med om att det är nödvändigt att farliga ämnen inte kommer in i kretsloppen och att giftfria material är viktiga att beakta i omställningen till en cirkulär ekonomi. Vi välkomnar utredarens förslag på en bred nationell samverkan i syfte att ta fram en handlingsplan om hur samhället bör driva på mot en cirkulär ekonomi.

Stärk svensk konkurrenskraft

Vi delar utredarens bedömning att en hämmande faktor för utvecklingen mot ökat cirkulärt tänkande är att arbete är dyrt medan material är billigt. Vi välkomnar utredarens förslag på att en skatteväxling mellan arbete och miljöskatter kan driva på mot cirkulär ekonomi. Energiföretagen vill gärna bidra med synpunkter på hur en sådan skatteväxling ska kunna ske utan att det riskerar energisektorns konkurrenskraft, långsiktig planeringen av energiproduktion och -distribution och leveransförmåga till samhället.

Använd befintliga infrastrukturer som är resurs-, klimat- och miljöeffektiva

Vi välkomnar utredarens bedömning om att åtgärder bör tas i produktionsledet och att fokus ska ligga på producentansvar för att möjliggöra ett giftfritt kretslopp.

Vi delar utredarens uppfattning om att transportsektorn har en central roll för att Sverige ska kunna minska sin totala klimat- och miljöpåverkan. Vi tillstyrker utredningens förslag om ökad tillgänglighet till bilpooler. Energiföretagen Sverige vill gärna vara med – och i dialog med andra samhällsaktörer – ta fram lösningar på hur bilpooler kan kombineras med infrastruktur för ladd- och laddhybrid-bilar. Svensk elproduktion är till största delen fossilfri (ca 98%).

Utredaren belyser att ökad nyttjandegrad och återanvändning av konsumentprodukter kan bidra till en cirkulär ekonomi. Energiföretagen Sverige anser att detta bör gälla även ökad nyttjandegrad och återanvändning av befintlig infrastruktur som redan haft sin klimat- och miljöpåverkan under byggfasen och som är resurs-, klimat- och miljöeffektiv under driftsfasen.

Det svenska fjärrvärmesystemet är mycket resurseffektivt. Idag används 1 kWh primär energi för att producera 5 kWh fjärrvärme, alltså en väldigt låg andel primär energi. Istället använder vi rester av andra verksamheter som spillvärme från tillverkningsindustrin, bark, sågspån och avverkningsrester från sågverken samt massa- och pappersindustrin. Dessutom har anläggningarna mycket hög nyttjande- och verkningsgrad. Det är en viktig del av en cirkulärt tänkande att använda spillvärme från industrin och rester från andra verksamheter för att producera och leverera fjärrvärme och fjärrkyla. Vår bransch har sedan länge drivits av tanken på maximalt resursutnyttjande och cirkulär ekonomi. Det svenska fjärrvärmesystemet är redan på plats. Det betyder att det redan under byggfasen har satt sitt spår på miljö och klimat.

Med resurseffektivitet i åtanke bör man därför prioritera en resurs som redan finns tillgänglig och som till följd därav kommer att ha minimal påverkan på miljö, klimat och utnyttjande av naturresurser framöver. Att bygga nya alternativ till befintlig fjärrvärmeproduktion och -distribution leder varken till resurseffektivitet eller minskad miljö- och klimatpåverkan. Detta resonemang gäller naturligtvis för all annan befintlig infrastruktur förutsatt att dess miljö- och klimatpåverkan under driftsfasen är liten, precis som i det svenska fjärrvärme- och kraftvärmesystemet.

Alternativa energilösningar för nya bostads- och verksamhetsområden bör därmed värderas utifrån miljö-, klimat- och resurseffektivitet oavsett teknisk lösning. Utgångspunkten ska vara att göra livscykelanalyser under hela bygg- och driftsfasen.

Energiföretagen Sverige vill därför lyfta upp vikten av att regeringen och myndigheterna lägger särskilt fokus på styrmedel, åtgärder och krav som möjliggör återanvändningen och utvecklingen av befintliga infrastrukturer som är resurs-, klimat- och miljöeffektiva.

Vi vill gärna delta aktivt i en delegation för cirkulär ekonomi

Utredaren föreslår att en tidsbegränsad delegation för cirkulär ekonomi inrättas direkt under Näringsdepartementet med representation på högsta nivå från politik, näringsliv och andra aktörer för att initiera arbetet och driva samverkan. Vi välkomnar detta förslag då vi anser att utan denna samverkan blir det svårt för olika myndigheter och aktörer att ta fram en ändamålsenlig långsiktig målstyrning. Energiföretagen Sverige vill gärna delta och verka aktivt i en sådan delegation.

Just nu pågår ett regeringsuppdrag i syfte att utreda ekonomiska styrmedel för el- och värmeproduktion inom EU ETS och ekonomiska styrmedel för avfallsförbränning (Kommittédirektiv dir. 2016:34). Syftet med utredningen är att *"uppnå en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin och regeringens ambition om att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer"*. Bland annat diskuteras skatt på avfallsförbränning. Energiföretagen Sverige anser att regeringen istället bör skaffa sig ett samlat grepp om vilka åtgärder som kan leda till en mer resurseffektiv och giftfri avfallshantering. Detta i enlighet med utredarens förslag att inrätta en *delegation för cirkulär ekonomi* direkt under Näringsdepartementet. Vi anser att detta är viktigt för att möjliggöra att en ändamålsenlig långsiktig målstyrning tas fram. Vi välkomnar att utredarens fokus i del 2 av betänkandet helt har legat på styrmedel för att förebygga uppkomsten av avfall. Energiföretagen Sveriges bedömning är att en skatt på förbränning av avfall knappast kommer att leda till minskade avfallsvolymer. Istället för att lägga skatten på energiproducenterna bör man ta flera steg längre upp i avfallshierarkin. En sådan eventuell avfallsskatt bör diskuteras tillsammans med andra åtgärder. En sådan helhetssyn möjliggör att effekter av åtgärder kan sammanvägas utan att dessa åtgärder motverkar varandra.

Bejaka det svenska energisystemets fördelar

Vi delar utredarens analys att om en skatt på miljöutsläpp leder till minskad svensk produktion och i stället ökar motsvarande produktion någon annanstans, där miljökraven är lägre. Sammantaget leder det inte till minskad global miljöpåverkan, även om det kan ha positiva lokala effekter på den svenska miljön. Med anledning av detta vill vi återigen betona att regeringen bör bejaka det svenska energisystemets fördelar.

Vi välkomnar utredarens förslag om att underlätta för hushållen att förebygga avfall. Vi anser att det är en viktig förutsättning för att minska mängden av hushållsavfall och bidrar till ökad användning och nyttjandegrad av material och produkter.

Energiföretagen Sverige delar utredarens uppfattning om att resurs-, klimat- och miljömålen bör ha som syfte att stärka svensk konkurrenskraft. Det svenska energisystemet har jämförelsevis i ett europeiskt och internationellt perspektiv flera fördelar som möjliggör att svenska produkter och varor produceras mer hållbart och miljöeffektivt än om de hade producerats i andra länder. Även det svenska fjärrvärmesystemet är ett föredöme i ett europeiskt och internationellt sammanhang. Därför bör en färdplan mot cirkulär ekonomi beakta det svenska energisystemets fördelar

och styrkor och möjliggöra konkurrenskraftig produktion och distribution av el, fjärrvärme och fjärrkyla.

Energiåtervinning av restavfall bidrar till återvinning av material och ökad cirkularitet. Metaller som järn och aluminium kan extraheras från askorna och skickas tillbaka till bilindustrin och mineraler kan användas som konstruktionsmaterial. Kvalitetskrav från energiåtervinningsanläggningarna bidrar till bättre och effektivare sortering som minskar emissioner och utsläpp av gifter till luft, mark och vatten. Samtidigt minskar risken att kontaminerade material som innehåller toxiska ämnen blir nya produkter.

Se över regler som blir hinder för omställningen till den cirkulära ekonomin

Energiföretagen Sverige välkomnar utredarens förslag om att det kan vara en huvuduppgift för delegationen att löpande se över befintlig reglering som skapats i den linjära ekonomin som blir hinder för omställningen till den cirkulära ekonomin. Som exempel är nuvarande regelverk för bedömning av energisaskornas egenskaper ett hinder som måste tas bort för att möjliggöra att svenska energiaskor ska kunna användas i samma uträkning som i andra EU-länder. Som jämförelse kan askor av en viss kvalitet användas som konstruktionsmaterial i Danmark och Nederländerna medan det är omöjligt att använda samma askor som konstruktionsmaterial i Sverige.

Energiföretagen Sverige instämmer avslutningsvis med utredaren om att höga administrativa kostnader, risk för missgynnande av svenska företag samt brist på nationell rådgivning över vissa skatter kan vara stora hinder mot en cirkulär ekonomi.

Energiföretagen Sverige

Pernilla Winnhed, vd